NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Novice izhajajo v Ljubljani vsak teden dvakrat, namreč v sredo in saboto.

Odgovorni vrednik **Dr. Janez Bleiweis.**

Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., scer 3 fl., za pol leta 2 fl. po pošti, scer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XI. V saboto 8. januaria 1853. *List 3.*

Nehvaležni sinovi.

(Po serbski národni.)

Živila mat' devet sinov
Samó z rokó in preslico;
Preživi in oženi vse.
Al ko jih izženila je,
Sinovi tak marnjujejo:
„Oj naša mat' naša nečást!
Da b' hotla starka pač iti
In se podati v gojzd zelen,
Da b' jo ujedla kaka zver."
Ko je začula stara mat',
Se grozno milo ji storí,
Pa vzame svojo palico
Podala se je v gojzd zelen.
Nihče nazaj je klical ni,
Le vnuka dva jo kličeta:
„Vernite mati se nazaj!" —
Ni hotla mat' verniti se.
Jo sreča sveti Dimitrij,
Tak govorí svet Dimitrij:
„Vi stara mat' verníte se!"
Poslušala ga stara mat',
Poverne se nazaj domú.
Doma bilò devet sinov
Devet sinov devet kamnov,
Devet sináh devet stebrov;
Vnuka pa golobca dva,
S stebra na steber letata.

Kako zamore kmetovavec v sili s polovíco semenskega krompirja izhajati.

(Dalje in konec.)

Vprašanje je zdaj: kako naj se ravna s takim krompirjem, iz kterega si hočemo rodovitne kalí ali grebenice pridobiti? Plitvo pod zemljo naj se dene zato namenjeni krompir; vsak bo o 3 ali 4 tednih kal pognal; če ga po tem skerbno iz zemlje vzameš, zamoreš kalí tikama krompirja odtergati, in jih potem vsaditi na njivo, kjer ti bojo dobro rasle. Ostali krompir, kteremu si kalí potergal, je še dober za živino. Če pa le celò malo krompirja za seme imaš, deni tega še enkrat nazaj v zemljo, da o 2 ali 3 tednih se tiste očesa kaliti začnò, ki so dosihmal spale.

Dobro je, ako se semenski krompir, kteremu se kalí potergajo, na spomlad bolj zgodej v zemljo dene, kakor se krompir navadno sadí. Zbêri pa za to kakošno zemljiše blizo hiše na gorkem sončnem kraji, in položi ga blizo enega zraven druzega, sej ni treba, da bi delječ saksebi sajen bil, ker se kmalo spet iz zemlje vzame, tedaj eden druzega v rasti zatirovati ne more. Tudi se zna semenski krompir na dile položiti in z rahlo zemljo ali s peskom osuti 3 perste visoko. Če dile potem, kader čas za to pride, vzdigneš, se lahko kalijoči krompir vùn vzame, brez da bi se koreninice poškodovale.

Kako pa se imajo odtergane kalí ali grebenice saditi? To je treba skerbno opraviti. Dobra kal ali grebenica (Ableger) mora biti 3 do 6 pavcov dolga, mora imeti veliko in lepih korenínic in mladega perjiča; tudi ne smé dolgo zunej zemlje ležati, da ne zvene. Da hitro in lepo rasejo, mora biti njiva prav zrahljana in čisto povlečena. Prav je tedej, če se med tistem časom, ki je semenski krompir zavolj kalí vsajen, njiva še enkrat preorje in povleče, kamor se bojo grebenice sadile. Pomoči kmalo potem pohleven dež zemljo, se zarasejo o malo dnéh grebenice popolnoma in rasejo veselo, da je kaj! Kdor ima le majhno njivo krompirja in priložnost mu pervi čas včasih prilivati, naj storí to, zakaj delo se mu bo obilno splačalo.

Sploh naj se ravná tako, kakor se s sadikami (flancami) zela in repe ravná.

Kdor hoče veliko polja na to vižo z grebenicami posaditi, zamore to tudi s plugom (drevesom) opraviti, kakor se scer celi ali na kosce zrezani krompir sadí; v brazdo pol dobrega čevlja saksebi se ena kal zraven druge po strani položí in z drugim razorom pokrije tako, da zunanji konec kalí s peresci vred vùn gleda.

Kdor pa noče z vsim semenskim krompirjem tako storiti, naj dela takole:

Krompir se vsadí po navadi, vendar, če je moč, poprej kakor scer. Berž ko je za 3 ali 6 pavcov visoko nad zemljo pognal, se nekoliko kalí tam, kjer jih je obilo iz enega krompirja se pokazalo in gosto zraslo, skerbno s korenínico vùn vzame, in sadí, kakor smo gori rekli. Vzamejo se pa od krompirja tako, da se, kadar je njiva vlažna (mokra), z matiko zemlja od krompirja odkoplje, s špičastim količem do krompirja pomaga in z roko od krompirja kal odterga.

Če krompir v verste sadiš, ki so še enkrat delj saksebi kot po navadi, se zamore to, kar krompirja manjka, potem z grebenicami posaditi, in na to vižo s polovíco semenskega krompirja izhajati.

Ako misliš, da krompir s tem oškodješ, ako mu odvečne in goste kalí odtergaš, se motiš, — ostale kalí bojo še močnejši in rodovitniši.

Vse to so skušnje poterdile in pokazale, da na to vižo se

1) veliko semenskega krompirja prihrani, ker se vse rodovitne kalí za izrejo krompirja obernejo;
2) vès pridelk je enake lepe debelosti;
3) če bi res bilo, da krompirjevo perje začnè za-

volj gnjijočega krompirja sahnéti in gnjiti, bi se odvračala s tem krompirjeva bolezin.

Ta način krompir saditi je posebno za kmetovavce dober, ki imajo majhno kmetijo. Kdor nima velike kmetije, zamore vse to prav skerbno opraviti, in obilno se mu bo poplačal njegov trud.

Pa tudi posestniki večih kmetij si zamorejo s tem takrat pomagati, ko je krompir za seme drag.

Škodljivost plesnovíne.

(Opomín gospodarjem ín gospodinjam.)

Po kmetih se večkrat sliši vraža: „da plesnjiv kruh je zdrav za očí“.

Menimo, da nobeden naših bravcov ne verjame te nevarne vraže, ki se je skovala v tistih tamnih časih, ko se je skovalo sto in sto druzih vraž, ki so se zaplodile od roda do roda kot gotove resnice, in se tako ukoreninile v ljudstvu, kakor plevél po neobdelanih zemljiših, kteriga zatreti je večidel teško, zlasti takrat, kader ena poderta vraža ima podreti deset druzih.

Pravijo, da začetnica te vraže je néka gerda skopulja bila, ki svoji družini ni narezala pred hlepca, dokler ni prav terd in plesnjiv bil, češ, da se ga bo manj pojedlo; pritožbo poslov, ki so mogli tak kruh vživati, je pa skopulja odbijala s tem, da plesnjiv kruh je zdrav in naredí bistre očí. Da je bil plesnjivec prijeten skopuljnim očém, radi verjamemo, ker tak kruh ji je dolgo zalegel v hiši, ker ga ni nihče rad vžil.

Ta misel se je — tako pravijo — plodila po tem vedno bolj med ljudí, in ker so nekteri berž pripravljeni vsako reč verjeti brez vsiga premislika, so verjeli tudi to sleparijo in jo zatrosili dalje.

Kako nevarna pa je človeku in celò živini plesnovína kruha kakor vsaciga druziga plesnjiviga živeža, nam kažete med drugim sledeči resnični prigodbi, ki ju ravno beremo v „praktičnim tedniku za Prusko“.

Štiri leta staro dete je povžilo kos kruha, ki je bil poln zelenkaste plesnovíne. Pol ure po tem začnè na glas jokati, po trebuhu ga kolje, bljuvati ga sili, kerč ga prime po rokah, vpadeniga obraza tiší pene iz ust, na zadnje omedlí. Hitro pošlejo po zdravnika, ki mu da bljuvílo, da revše iz sebe izmeče, kar je ravno povžilo — kosčike kruha. Drugi dan je bilo spet zdravo. — Dvéma konjama je dal popotni kočijaž troje hlebčkov zlo plesnjiviga kruha, s kteriga je pa poprej plesnino obrisal. Kmalo po povžitim kruhu ju začne strašno klati; zdravnik na pomoč poklican jima da berž primernih zdravil in jima puša; eniga je otel, eden pa je drugi dan po hudi koljiki poginul; nič druziga se ni našlo v želodcu, ko povžiti kruh.

Še več tacih žalostnih zgodb bi vedili povedati, naj boste omenjeni popolnoma resnični zadosti v dokaz škodljivosti plesnjívih jedíl.

Da se tedaj taka nesreča ne primeri, je treba skerbno varovati kruh in vsaki živež plesnobe.

To pa se zgodí nar boljši s tem, da se kruh in vsak živež na tacih krajih spravlja, ki so suhi in zračni, ker plesnjína je stvar, ktera se naredí iz mokrote in gorkote.

Ko se kruh pêče, naj se ne skopari z boljšim žitam, — naj se dobro izpêče, in po péki ž njim takole ravná: Ko se kruh iz pečí vzame, naj se dene nar poprej en hlebec, ko je še zlo vroč, tode pazljivo (ker scer hleb rad od znotraj votel postane) in tako, da se na zgornjo skorjo položí, v moknat žakelj, kteriga se še nekoliko moke derží; potem naj se v njem zaveže. Za pervim hlebcam naj se dene ravno tako drugi, tretji in tako poredoma kolikor jih noter gré v žakelj. Potem naj se žakelj obesi na zračni kraj, na priliko, v kak skedinj ali hram tako, da od vsih stran prost visí.

Le en dan poprej, preden se hleb nareže, naj se vzame iz žaklja. Dobro je tudi, ako se prej z mokro cunjo ali mokro kertačo dobro obriše in po tem en dan še v hram dene, da se skorja, ako se je preveč sterdila, spet omehča.

Naj, zlasti poleti, gospodinje in gospodarji tudi na kruh svojo skerb obračajo, ker je gotovo, da marsikdo včasih zbolí in se ne vé zakaj, ker se na škodljivost plesnjiviga kruha ali druzih plesnjivih rečí celò ne misli.

Če še kdo staro nevarno vražo verjame, da je „plesnjiv kruh za očí zdrav“, naj ji da od danes slovo!

Preklic stare moríti.

(Stara povest.)

V davnih, jako davnih časih, ko so ljudjé še Matuzalemovo starost dosegovali, je zapovedano bilo stare moriti, ko več za delo niso imeli močí.

Sin nek, navdan velike ljubezni do svojega očeta, ne zverší rečene postave, marveč skrije očeta pod kad ob času občje preiskave, ter ga v potaji redí. Ta velika sinovlja ljubezin se obilo kmalo splača.

Kralj, brez moškega odvetka bivši, razmišlja misli, kako bi naj modrejega mladenča svoje kraljevine svoji hčeri za moža, sebi pa za naslednika dobiti zamogel. V dosego tega namena si tri zmisli uganke.

Pervič ukaže vsim mladenčem, kteri so verha dorasli, sniditi se določenega jasnega dné iza rana pred sončnem izhodom na nekem visokem hribu, in „kdor bi pervi vzhodno sonce zagledal“, bo pogodil pervo uganko.

Preden se omenjeni sin na pot podá, prosi starčka za svèt. Oče mu reče: moj sinek! pridši na odločeni kraj, bojo vsi mladenči gledali tje, kjer se žarko raja sonce, ti pa se oberni k naj vikšemu okoliša hribu, in ko sonce na njega ertiček trake híti, reci: „kralj! lej sonca“.

Kakor je starček povedal, se je tudi zgodilo. Mladenči na goro dospevši gledajo željno tje kjer ima sonce iziti; podučeni pa sin zrè na naj veči umol, in ko sonce na njega verhunec posije, veli: „svetla krona! glej sonca“. Kralj ga na ramo potreple rekoč: ti si pogodil! Mladenči pa rupijo na-nj z vprašanji: kako, da si ti gledal od sonca proč? vender — veli on — sim ga prej zagledal ko vi.

Sin domú pridši reče očetu: to sim že po volji kraljevi uganil,— ali ta, ki nam jo je danes naložil, bo, se bojim, presegla tvojega uma moč. Povej jo — mu starček veli. Mladeneč nastavi: „kdor bo ne obut ne bos prišel“, bo zadel drugo uganko.

Starček se nasmeje rekoč: ta je lahka, pa je vender nobeden uganul ne bo kakor ti. Različno bojo ugibali dečki, pa tudi različno bo vsaki po svoji dozdevi napravljen prišel: eni samo v kopitcih (Wollenfusssöckel) drugi v enim kopitcu pa v enem postolu; spet drugi z eno obuto, z drugo boso nogo; ti pa odparaj podplate od svoje obuče, da bote nogi od zgor obuti, spod pa bosi, ker tako kralj tudi misli.

Napovedani dan svane in dečki hitijo h kralju na pregled. Podučeni sin dvigne nogi eno za drugo, prepričati kralja, da ni ne bos ne obut. „Pravo, pravo“ —

veli kralj — „ti si, moj sinko, že v drugo mojo misel pogodil“.

Zdaj jim tretjo uganko napové: „pojuternjem se bomo tukej spet zbrali, in kdor bo za klobukom sèm naj lepšo rožo prinesel, bo naj važnejo zagonetko rešil“.

Radoveden zadnje uganke starček sina komej pričaka domú, pa ga pobara: „kakošno nalogo imate pa zdaj?“ „Oj ta je zvita“ — veli sin — „kdo bo med tolikimi lepimi rožami ravno tisto zadel, ki jo kralj za naj lepšo ima?“ „Sinek moj“ — nastavi oče — „čez pšenični klas rože nima ta svet, za klobuk ga zatakni, pa bo gotova tvoja uganka“. Hočem storiti, kakor mi svetjete, oče dragi, reče sin — in gre na polje po klas.

(Konec sledí.)

Slovanski popotnik.

* Milostljivi knezoškof Lavantinski so nam veselo novico naznanili, da so „veliko berilo za 2. odred ljudskih šol“ ravno doveršili. Ker je le en glas po vsih slovenskih okrajnah, da v sila teškem poslu za nježno mladíno pisati slovenski svet nima izverstnejega pisatelja kakor so preslavni knez, smemo veseli biti in hvaležni o ti novici.

* „Drobtinice“ za leto 1853 so se letos nekoliko zakasnile; ravno se 1. pôla tiska; nadjati se je, da bo delo prihodnjega mesca zgotovljeno. Ni dvomiti, da tudi to bo verlo delo.

* „Gospodarske Novine“ v Zagrebu so že razglasile poziv k naročnini. Bojo pa „gospodarske novine“ obširen organ materialnih zadev za Horvatsko in Slavonio, ne le v korist gospodarom zemeljskim, ampak tudi tergovcem, obertnikom in obče vsim, kterem je mar za napredek domačega blagostanja. Ime vrednika g. Dragotina Rakovc-a nam je porok verlosti novega lista. Z veseljem naznanijo „Novíce“ in priporočijo svojo drago sestrico na ravno tistem polju, nadjajoč se, da boste postopale vseskozi vzajemno. Izhajajo „gospod. nov.“ enkrat v tednu (v saboto) na pol pôle v veliki četvertini; veljajo s poštarino 3 fl. za celo leto.

* Neven, krasoslovni list, izhaja tudi to leto s posredovanjem matice ilirske, ki ga je namenila krasnemu spolu in mladeži jugoslavenski, da ji ni treba tražiti po tujih perivojih in brati bilja in cvetja dostikrat otrovnega. Če biti „Neven“ bčelica za duševno zabavo, ktera kupi vosek samo z medom, ktera nosi nauke samo v zabavo. „Matica“ se nadja, da bojo domoljubi krepko podpirali časopis, ki ne izhaja zarad dobička, ampak edino le v duševno korist naroda. Naročnina mu znese za celo leto po pošti 5 fl., za pol leta 2 fl. 30 kr., tudi na četvert leta se prejema naročilo, ki se pošlje gosp. tajniku matice ilirske v Zagreb.

* Po naznanilu „Neven-a“ bo to leto tudi lepoznanski list „Danica“, ki že 4 leta več izhajala ni, na novo izhajati začela. „Neven“ pristavi, da narod horvaški sedaj se pritožiti ne more, da nima časnikov; za jedanput jih ima sedaj v Zagrebu pet, in ker se je nadjati, da se bo v celi veliki Zagrebški škofii vendar en duhovnik najdel, ki se bo vdal vredništvu zastanega „katoliškega lista“, jih bo v vsem 6.

* Družtvo sv. Mohora ima po poslednjem naznanilu „šolskega prijatla“ že 650 udov. Lepo število!

* Serbski časopis „Svetovid“ je že začel na Dunaju izhajati.

* V Krakovi je razpisana naročnina na 100 novih pripovedk za otroke.

* V Pragi se tiska Ostromirov evangelij s cirilico pod naslovom: „Sviatoje Evangelije po Ostromirovoj spiskoj“. Predgovor mu je pridjan v českem, poljskem, ruskem, serbskem in bulgarskem narečju. Ti evangelij je bil pisan 1056 in 1057 v Novgorodu. Cena mu je le 1 for. sr.

* Da je serbska vlada prepovedala knjige, ki so v pravopisu Vuka Štefanovića in drugih pravopisih pisane, smo ob svojem času omenili. Zakaj da je vlada to storila, ni znano, toliko le je gotovo, da taka naredba k omiki naroda celò nič ne pripomore. Serbsko slovstveno družtvo je na predlog g. Gavrilovića sklenilo, ministerstvo prositi, da bi se take bukve saj tistim dovolile, ki se s slovstvom pečajo.

* To leto začnè izdajati Aleksander Prezdžecky z Rastaveckim že davno oznanjeni spis: „Vzori středovekeho umeni v davne Polšte“ (Vzori sredoveknih znanosti nekdanjega Poljskega.)

* Za ilirske gimnazie je sostavil gosp. Torban „Naravoslovje“; gosp. Kiseljak je prestavil naravoslovje Baumgartner-ja; gosp. Macun piše knjigo: Prispodobljenje ilirskih vremenah sa gerčkimi vremeni (primorevanje ilirskih časov z gerškimi časi). Gospod Zoričič je sostavil „čitanko“ za tretji razred, ter jo ministerstvu v poterjenje predložil.

Novičar iz slovanskih krajev.

Iz Černogore se piše „Teržaškemu časniku“, da je bila celi dan sila huda bitev med Turki in Černogorci, pa tudi taka zmešnjava, da so poslednjič Turki nad Turke, Černogorci nad Černogorce sekali. Černogorci se ne bojé, da bi jim Turki Žabljak vzeli, pa tudi ni res, da bi jih rusovska ali austrianska vlada v njih početju podpirala. Vsak dan grejo turške armade skoz Sarajevo nad Černogoro, ktero si je namenil Omer Paša premagati, naj velja kar hoče.

Iz Rovina v Istrii se nam na novega leta dan piše, da je ondi še tako gorko, da imajo podnevi še oknja odperte; zraven gorkote je pa tudi dragina od sile. V deželi morskih rib in olja je veljala na sv. večer libra (funt) rib 50 krajc., olja 24 krajc. Od mesa — pravi g. dopisnik — že nočemo nič reči, ker je sedaj po 10 krajc., zadnji mesec je bilo po 11.

—*R*— *Iz Doline pri Terstu 2. jan.* Iz serca „Novícam“ veselo novo leto vošimo in bi jim tudi radi kaj veseliga pisali, ali da se Bogu usmili! vsi pobiti in žalostni smo pretečeno leto dokončali in takošni tudi tekoče začeli. Zdihovanje in jok se po naši drugekrati gibčni vasi razlega in to za to, ker nas je Bog s teško šibo obiskal. Čujte! goveja živina nam pada (cerka) in marsikter gospodar, ki je je pred malo dní še več glav v hlevu imel, zdaj tudi ne ene same nima. Vrači (zdravniki) sicer nas res pogosto obiskujejo, vender pa vzroku ti bolezni, ki jo dripo drugod imenujejo tukaj pa živinsko kolero, na dno še niso prišli. Eni pravijo, da izvira bolezin iz močirnih pašnikov v dragah, drugi iz premerzle vode itd. In ko bi tudi vzrok izvedili, čudežev pri terdoglavcih delati ne morejo. Zakaj zgodilo se je, da nek živinsk vrač en dan v hlev tukajšniga kmetovavca stopi — in ubogo zdravo in bolehno živinico noter v mlaki (kaluži) vso vmazano ležati vidi. On kmetovavcu svetva, zdravo živino od bolne vale ločiti, iz hleva gnoj izkidati, ga očistiti in na to s slamo ali pa z listjem nastlati. Ali čujte! prederzni odgovor: „Gospod, kaj vam mar, kje moja živina leží; sej, če mi pogine, vi meni druge dali ne bote“. Vrač si misli: „kdor ne vboga je brez boga“ in svoje kopita pobere. Nebogležu pa živina, popada. — V nesreči pa tudi zdaj ljudi spoznajo, kako potrebno bi bilo, da bi kakošin oče svojiga sina ali cela soseska kaciga pametniga človeka k vam v Ljubljano v šolo poslala, v kteri

se živinska vračitev učí. Ali se bo pa kadaj kaj taciga zgodilo ali ne, Bog vé! *)

Še eno vam povemo: Božičen praznik se je v naši vasi tako strelalo, da smo mislili, de so Černogorci nad nas planili; pa kdo je bil? Naši sosedje! In vender je to nevarno streljanje od gosposke ojstro prepovedano. Ali takole gré povsodi, kjer tisti spijo, ki bi čuti imeli. Bog daj bolje!

Novičar iz mnogih krajev.

Cena srebernega denarja, ki še ne davnej je za 20 in še več odstotkov višji bila kakor bankovcov, gré ene tedne tako hitro nazaj, da 5. dan tega mesca je le še za 8 fl. pri 100 višji bila; če bo v ti meri odjenjevala, bo srebro s cesarskimi in banknimi bankovci kmalo ene cene. — Pri ministerstvu kupčijstva se posvetuje odbor o vodílih za novo postavo: kako skerbeti za ohranjenje starih stavbinih spominkov, in kako ravnati, kjer se taki spominki najdejo. — Navadni slovanski bal na Dunaji je napovedan za 2. svečana; iz ostalih dohodkov tega bala, ki je vselej eden nar krasniših Dunajskih, se podpirajo slovanske literarne družtva v Austrii; kakor druge leta je doletelo tudi lani slov. družtvo v Ljubljani primerin dar (37 fl.) — Na novega leta dan se je na novo osnovanih šrangah Zagrebškega mesta začel po novi postavi col pobirati. — Na novega leta dan so se poklonili cesarju Napoleonu vsi poročniki tistih vunanjih deržav, ki Napoleona že za cesarja spoznajo; papežev poročnik mu je v imenu vsih srečo vošil; Napoleon je odgovoril, da z božjo pripomočjo si bo prizadeval blagor Francozov pospešiti in v Europi mir ohraniti. Ravno tisti dan je prejel od vlade papeževe, Portugalske, Švedske in Gerške spoznavne pisma. Gotovo je nek tudi, da perve dní tega leta so odposlale austrianska, pruska in ruska vlada spoznavne pisma v Pariz; njih zapopadek se še za gotovo ne vé; bere se pa, da pruska vlada ga nek brez vsega pogodka za cesarja spozna in ga „svojega gospod brata“ imenuje; austrianska in rusovska opirate svoje spoznanje na zvesto spolnovanje deržavnih pogodb od leta 1815, po kterih so med drugim tudi meje vsake deržave določene. Jeronima, svojega strica, je izvolil Napoleon za častnega vladnika slavnega poslopja invalidov, kjer kostí rajncega cesarja Napoleona počivajo. — Katolčani v Betlehemu, kterih je okolj 2000, so se zavezali, ne pred v Betlehemsko cerkev stopiti, dokler ne bo pravda zastran sv. mest končana. — Pervi podmorski telegraf v Ameriki je dokončan in tako novi svet s starim zvezan. — Iz Londona je prišla novíca, da je Hind 15. decembra spet novo zvezdo (planet) iznajdel, kteri se bo imé „Talia“ dalo; je pa ta zvezda že 8. njegove znajdbe.

*) Radi bi naznanili nesrečnim Dolinčanam kakošen svèt, kako naj z bolno živino ravnajo, ako bi se nam bile razodele nektere znamnja te bolezni, ki je berž ko ne kužne lastnosti. Dripa je pred ko ne popačen naznanik po človeški bolezni »Grippe«, za »kolero« pa tudi goveja živina ne zbolí; kužna driska in griža pa je pri goveji živini znana bolezin, — da bi prava »goveja kuga ali devetogubnica« bila, Bog ne daj! Na vsako vižo je treba: 1) zdravo živino prestaviti v drug hlev ali kam drugam; 2) nastelja naj se dobro in suho; na gorkim naj bo, odeta s plahto ali kocam; 4) suhe piče naj se ji tičas ne dajè, ampak lahko prebavljive, močnate, otrobove po malim; 5) voda za pijačo naj bo prestana, 6) dobro (ne žarkovo) lanéno ali laško olje naj se ji po maslicu večkrat noter vliva; 7) trebuh naj se ji s terpentinovim oljem vsaki dan namaže, ako je omenjena belezin driska ali griža. Prav bi pa tudi bilo, ako bi vsaka soseska saj ene bukve »živinozdravstva« imela za pomoč v sili. Vred.

Na vprašanje

zavolj cene živinske in gnojne soli.

Obojno sol prodajajo c. k. solnice zgornjo-austrianske: Hall, Hallein, Ausee in Gmunden po eni ceni: cent živinske solí po 2 fl. 30 kr., gnojne po 40 kr. Oskerbništvo c. k. solnice Auseske (k. k. Salz-Verschleiss-Magazins-Verwaltung in Ausee) je naznanilo 12. febr. 1852 tole: Sol se dobí po naznanjeni ceni za gotov denar v ti solníci vsakdan zunaj nedelj in praznikov; za žakelj ali sodec, v kterega sol pride, ima naročnik ali voznik sam skerbeti; manj kakor pol centa se je ne dobí. Živinska sol ima v enem centu 97 funtov čiste solí, $1\frac{1}{2}$ funta encianove ali pelinove štupe, $1\frac{1}{2}$ funta pa oglja. Gnojna sol pa obstojí iz solnih ostanjkov, kterim je nekaj pepéla in gnoja primešanega.

Gosp. predsednik krajnske kmetijske družbe je naročil lani iz Hallein-a 40 sodcov živinske solí, ki so se počasi prodali, ker z vožnino vred je veljal en sodec z 125 funtov solí, v Ljubljano pripeljan, 7 fl. — Želje so sploh: naj bi se živinska in gnojna sol, kakor tobák, v vsih večih mestih vsake dežele po eni ceni, kakor v solnicah dobivala, da bi si jo kmetovavci lože kupovali. Kmetijska družba je tudi za to prosila.

Povabílo kmetovavcem na Krajnskim.

Dobro obdelovanje senožet je eden nar večih pripomočkov k povzdigi domačiga kmetijstva. To pa obstojí v tem, da se močirni travniki na suho devajo in suhi primerno močijo. Oboje se godí na več viž po različnosti lege, ki jo ima senožet; kar pa osušenje močirnih travnikov vtiče, se zgodí še posebno po novi angleški znajdbi, ki se drenaža imenuje in po kterih se iz glina narejene cevi pod zemljo umetno položé, da se po njih preobilna voda odteka.

V poslednjim velikim zboru kmetijske družbe v Ljubljani, kteriga so svetli nadvojvoda Janez s svojo nazočnostjo počastili, jih je zbor prosil: ali bi se ne dalo storiti, da tisti skušeni senožeški umetnik, kteri, poklican iz Nemškiga, na Štajarskim močirne senožeti na suho deva, bi prišel tudi na Krajnsko. Svetli nadvojvoda so napotili zbor na gosp. prof. Hlubeka, ki nam bo v stanu o tem nar gotovši izvedenja dati. Gosp. profesor Hlubek nam je na to naznanil, da zaželjeni umetnik že pride na Krajnsko, ako se toliko kmetovavcev za to oglasi, da se plača, da pride sèm, in da se to kmalo zgodí, ker ima na Štajarskim že obilo naročil.

Ker je tudi za našo deželo sila važno, da se počasi drenaža vpelje, in ker v primeri dobička, ki iz nje izvíra, to delo ni predrago (na Štajarskim je drenažil imenovani inženir en joh za 24 fl. 27 kr.; pri nas se vé da bo nekoliko več zneslo), povabi podpisani odbor vse gosp. posestnike večih kmetij, ki imajo močirne senožeti in jih želé na suho djati, posebno pa gosp. ude kmetijske družbe: naj se pridružijo temu početju, ki ima izgled biti drugim posestnikam tudi manjših kmetij!

Tisti gospodje, ki želé svoje senožeti po omenjenim umetniku zboljšati, naj se oglasijo zadnji čas o 14 dnéh pismeno v pisarnici kmetijske družbe v Ljubljani, in naj povedò, kje in koliko oralov (johov) bi želeli z drenažo ali brez drenaže na suho djanih imeti. Družbini predsednik g. Terpinc bo 20 oralov v Sostriški dolíni drenažiti dal.

Ko bo kmetijska družba vse te naznaníla zvedila, se bo po tem berž obernila na odbor sl. kmetijske družbe Štajarske, natanjčniši vse zvediti kako in kaj.

Glavni odbor km. družbe v Ljubljani.

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*